

Länsstyrelsen
Västernorrland

Bevarandeplan Natura 2000

Storkälen SE0710062

© Lantmäteriet Geodatasamverkan - LM Ortofoto färg, © Länsstyrelsen Västernorrland

Namn:	Storkälen
Områdeskod:	SE0710062
Områdestyp:	SAC 2011-03
Area:	92 ha
Skyddsform:	Naturreservat
Kommun:	Sollefteå
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Koordinat:	701711/154225
Karta:	19G 3I
Ägarförhållanden:	SCA
Uppdaterad:	2018-12

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT OM NATURA 2000	3
1.1 Allmänt om bevarandeplanen.....	3
2. GRUNDER FÖR UTPEKANDE	3
2.1 Ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet	3
3. BEVARANDESYFTEN OCH BEVARANDEMÅL	4
4. OMRÅDESBESKRIVNING	5
4.1 Allmän områdesbeskrivning	5
4.2 Intressanta arter i området, ej med i art- och habitatdirektivet.....	5
5. EKOLOGISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	5
5.1 För området i dess helhet	5
5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.....	5
5.3 För ingående arter enligt art- och habitatdirektivet	7
6. HOTBILD MOT NATURA 2000-OMRÅDET	8
7. BEVARANDEÅTGÄRDER.....	9
7.1 Områdesskydd.....	9
7.2 Skötsel	9
8. BEVARANDESTATUS	10
9. UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	10
10. REFERENSER	11
11. KARTOR	12

1. Allmänt om Natura 2000

Natura 2000 heter det nätverk av skyddsvärda områden som alla EU:s medlemsstater ska bidra till att skapa enligt EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) samt Fågeldirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar). Syftet är att bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden inom gemenskapen. Sverige har som medlem i EU åtagit sig att se till att naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus, dvs. att de finns kvar i långsiktigt hållbar omfattning genom att vidta bevarandeåtgärder i form av skydd och skötsel. Genom 15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd har EU-direktiven implementerats i svensk lagstiftning. Ett särskilt tillstånd krävs om man vill utföra åtgärder som kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt. Som en hjälp vid arbetet med att bevara naturvärdena i Natura 2000-områden samt som ett stöd för verksamheter som bedrivs i anslutning till området ska det finnas bevarandeplaner för samtliga områden.

1.1 Allmänt om bevarandeplanen

Bevarandeplanen är det dokument som ska beskriva vad som är syftet med bevarandet av varje enskilt Natura 2000-område och som ska ange vilka bevarandeåtgärder som planeras. Bevarandeplanen behandlar områdets ingående naturtyper och arter som finns upptagna i EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet. En viktig del i arbetet med att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder är formuleringen av bevarandesyfte och bevarandemål för varje Natura 2000-område samt att planera och prioritera vilka bevarandeåtgärder som behövs utifrån i dagsläget kända förhållanden och hot. Bevarandesyftet utgår från 17§ Förordningen om områdesskydd som anger att länsstyrelserna ska upprätta beskrivningar av syftet samt för de livsmiljöer och arter för vilka gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas eller återställas.

2. Grunder för utpekande

2.1 Ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet

Området är utpekade att ingå i nätverket Natura 2000 enligt art & habitatdirektivet mot bakgrund av att det inom området finns i direktivet ingående naturtyper (tabell 1) och arter (tabell 2).

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

Kod	Naturtyp	Areal (ha)	Andel (%)
7230	Rikkärr	13	14
9010*	Västlig taiga undergrupp gammal granskog gammal barrblandskog	74	80
91D0*	Skogbevuxen myr	5	5

*) = Prioriterad naturtyp

Tabell 2. Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Kod	Art
1013	Kalkkärrsgrynsnäcka (<i>Vertigo geyeri</i>)
1528	Myrbräcka (<i>Saxifraga hirculus</i>)
1902	Guckusko (<i>Cypripedium calceolus</i>)
1951	Sötgräs (<i>Cinna latifolia</i>)

3. Bevarandesyften och bevarandemål

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För de enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Natura 2000-området Storkälen är en kalkrik naturskog med inslag av rikkärr och ostörd hydrologi. Här finns också värdefulla populationer av kalkkärrsgrynsnäcka, myrbräcka, guckusko och sötgräs. Det främsta bevarandesyftet för området är att bevara och återställa naturmiljön, närmare bestämt naturskogen och rikkärren med den ostörda hydrologin samt de utpekade arterna.

Området är skyddat som biotopskydd/naturreservat. Något ytterligare behov av bevarandeåtgärder är inte känt. I tabell 3 finns en sammanfattning av de bevarandemål som anger det tillstånd som bör råda i det enskilda området för att optimera områdets bidrag till uppnåendet av gynnsam bevarandestatus på nationell, biogeografisk eller EU-nivå.

Tabell 3. Bevarandemål för ingående naturtyper och arter

<i>Naturtyp/Art</i>	<i>Bevarandemål</i>
7230, Rikkärr	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 13 ha. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Krontäckning av träd och buskar är högst 5 %. Typiska arter som t ex tvåblad och kransrams ska ha ej minskande populationer.
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 74 hektar. Skoglig kontinuitet och naturlig dynamik ska råda. Typiska arter som t.ex. Gränsticka och Rynkskinn ska ha ej minskande populationer. Mängden död ved ska över tiden utgöra minst 20 % av totalvolymen ved, dock minst 20 m³ per hektar.
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 5 ha Naturlig hydrologisk regim och skoglig kontinuitet ska råda Typiska arter ska ej ha minskande populationer
1013, Kalkkärrsgrynsnäcka (<i>Vertigo geyeri</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Populationens storlek bibehålls eller ökar. Artens livsmiljö (fr.a. kalkkärr och kalkfuktängar) bibehålls eller ökar i areal. Naturlig hydrologisk regim ska råda.
1528, Myrbräcka (<i>Saxifraga hirculus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Populationens storlek bibehålls eller ökar. Minsta antalet individer får ej understiga 10 blommande individer. Artens livsmiljö bibehålls eller ökar i areal.
1902, Guckusko (<i>Cypripedium calceolus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Populationens storlek bibehålls eller ökar. Minsta antalet individer får ej understiga 25 blommande individer. Artens livsmiljö bibehålls eller ökar i areal.
1951, Sötgräs (<i>Cinna latifolia</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Populationens storlek bibehålls eller ökar. Artens livsmiljö bibehålls eller ökar i areal.

4. Områdesbeskrivning

4.1 Allmän områdesbeskrivning.

Storkälen är en kalkrik grannaturskog med ostörd hydrologi. Skogen är naturligt förnygrad och består av gransumpskog av högörstyp med en del insprängda friskmarkspartier. Lövinslaget är ca. 10 % och utgörs framför allt av björk och gråal men även sälg. Aspdungar förekommer lokalt på frisk mark. Trädåldrarna är i huvudsak förhållandevis låga på grund av plockhuggningar under 1900-talet, men på flera håll finns "öar" med äldre skog. Någon rationell gallring har aldrig gjorts, och skogen ger nu ett tätt och vildvuxet intryck med ställvis många stående och omkullfallna döda träd. Sumpskogen är mycket variationsrik. Träden står ofta på socklar och mellan de ytliga rötterna finns blöthål. Högstubbar av björk och gråal är vanliga och ofta avbarkade med en artrik lavflora, framförallt knappnåls lavar. I vissa partier finns björk- och granlågor (ofta rotvältor) i stora ansamlingar på marken medan det på andra håll helt saknas död ved. Genom den höga luftfuktigheten täcks omkullfallna träd inom kort av mossor, oftast redan på barken. Låga åsar skiljer sumpskogen från ett öppet rikkärr i slutningens nedre del. Här finns bland annat myrbräcka och i gränzonen mellan skog och myr förekommer guckusko. Molluskfaunan är också rik, nämnas kan den rödlistade kalkkärrsgrynsnäckan (*Vertigo geyeri*).

4.2 Intressanta arter i området, ej med i art- och habitatdirektivet

Floran är artrik med många olika orkidéer. Förekomsten av rödlistade arter är stor, exempelvis kan glesgröe (*Glyceria lithuanica*), skogsfru (*Epipogium aphyllum*), smalskaftlav (*Cybebe gracilentia*), solfjäderlav (*Cheiromycina flabelliformis*), kornig nållav (*Chaenotheca chlorella*), kandelabersvamp (*Artomyces pyxidatus*), gränsticka (*Phellinus nigrolimitatus*) och gammelgranskål (*Pseudographis pinicola*) nämnas. En annan intressant art är vitsköldling (*Pluteus pellitus*), en sällsynt skivling som förut bara var känd från bokskogsregionen i Sydsverige. I gränzonen mellan skog och myr förekommer bland annat tvåblad (*Listera ovata*) och kransrams (*Polygonatum verticillatum*).

5. Ekologiska förutsättningar

5.1 För området i dess helhet

Naturlig barrskog med inslag av myrar och våtmarker är idag en värdefull livsmiljö för många arter och har förutsättning att vara det så länge inte området påverkas av modernt skogsbruk och hydrologin inte påverkas i närområdet.

5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

7230, Rikkärr. Öppna eller skogklädda kärr i betydelsen minerotrofa myrar med ständig tillförsel av mineralrikt vatten från omgivningen. pH-värdet är högre än i andra myrtyper, vanligen 6 eller högre. Vegetationen domineras av olika stråväxter och örter. Bottenskiktet byggs upp av s.k. brunmossor eller i vissa fall vitmossor. Många rikkärr, särskilt i södra Sverige har hävdats genom ängsbruk och betesdrift, vilket påverkat vegetationens sammansättning. Många rikkärr som idag inte betas växer därför igen till sumpskog.

- Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:
- Ingen påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

- täckningsgraden av botten- fält- busk och trädskikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare. Undantaget fall där förändringen är en för habitatet positiv effekt av restaureringsåtgärder.
- naturlig hydrologisk regim ska råda inom och strax utanför området.
- hävd i form av återkommande slyröjningar, slåtter eller extensivt bete är en förutsättning för att naturvärden knutna till den öppna miljön ska bibehållas.
- De strukturer/formelement (ex.gungflyn) som finns på myren bibehålls och har oförändrad omfattning och geografisk spridning. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar eller positiva förändringar som följd av en lyckad restaureringsåtgärd.

9010, Västlig taiga. Naturliga, gamla, barrträdsdominerade skogar i norra och mellersta Sverige samt yngre successioner som utvecklas naturligt efter brand eller omfattande stormfällningar. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning, men de har aldrig omfattats av större kalavverkningar. Naturtypen hyser mycket stor variation av arter allt från vanliga skogsarter till en rad hotade arter bland mossor, lavar, svampar och insekter (främst skalbaggar) mm.

Undergrupper:

Gamla grandominerade skogar, Gamla barrblandskogar utgör de naturliga skogarnas kärna och omfattar rikligt med grovvuxna träd och murken ved av varierande ålder.

En förutsättning för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t.ex. stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd) av t.ex. asp, sälg och rönn är viktiga substrat, och dessutom viktiga som hålträd för fåglar.
- Förekomst av substrat är en förutsättning för epifytiska lavar och svampar knutna till naturtypen, samt även för vedlevande insekter. Exempel på substrat är död ved; grenar, torrträd, lågor m.m. i olika nedbrytningsstadier, gamla och grova träd med dithörande barkstruktur. Gamla träd och lång trädkontinuitet är även viktigt för marklevande mykorrhizasvampar.
- Ostörd hydrologi i framför allt sumpskogsmiljöer, samt i angränsande myrmark.

91D0, Skogbevuxen myr. Myrar som är skogbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen skall vara minst 25 % och högst 70 %. Naturtypen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen

- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar som t.ex. stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Opåverkad hydrologi och hydrokemi.
- Förekost av substrat för främst mossor och kärlväxter. Exempel på substrat är död ved; högstubbar, grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och nedbrytningsgrad, gamla och grova träd av olika trädslag.

5.3 För ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

1013, Kalkkärrsgrynsnäcka (*Vertigo geyeri*) är bunden till öppna kärrmiljöer och förekommer i regel inte i skogklädda kärr. I Sverige är arten, med stora luckor, utbredd från Skåne till Torne Lappmark. Utbredningen är uppsplittrad i en rad mindre, ofta isolerade delområden och huvuddelen av lokalerna ligger i kalktrakter. Arten lever huvudsakligen i rikkärr (kalkkärr) och kalkfuktängar. Kärrmiljöerna är ofta mosaikartade och innehåller rikare stråk, vilka torde vara artens huvudsakliga hemvist. Någon gång anträffas den även i kärr som inte har rikkarakter – i mosselaggar, bäckdråg, glest trädklädda kärr och strandkärr. Arten sprider sig ytterst långsamt, i storleksordningen några få meter per år, vilket innebär att den är hänvisad till just den våtmark där den lever. Långdistansspridning sker dock sporadiskt, sannolikt med fåglar som vektor. *Vertigo*-arterna är p.g.a. begränsade spridningsförmåga sannolikt goda indikatorer på lång kontinuitet av halvöppna förhållanden. Kalkkärrsgrynsnäcka är rödlistad i Sverige som Missgynnad (NT).

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- En måttligt intensiv betesdrift eller motsvarande påverkan som upprätthåller solinsläpp och motverkar igenväxning av fältskiktet är fördelaktigt för arten. Markslitaget får dock inte bli alltför stort.

1528, Myrbräcka (*Saxifraga hirculus*) växer huvudsakligen i källor/källpåverkade myrar med hög elektrolythalt. Den klassiska miljön är järnockrakällor. I vissa områden förekommer den i kalkrika miljöer men den förekommer även i helt kalkfria områden. I södra Sverige är arten till viss del hävdgynnad. Artens blommor är insektspollinerade, fröna sprids med vind, men även i vatten, en rimlig uppskattning av spridningsavstånd är 100 m.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Artens livsmiljö, tämligen solöppna marker utan i någon högre grad påverkat fältskikt, ska bevaras och ingen igenväxningsvegetation ska förekomma.
- Någon form av markstörning behövs förmodligen för etablerande av nya individer

1902, Guckusko (*Cypripedium calceolus*) förekommer nästan enbart på kalkrika, näringsrika och fuktiga marker och växer helst i halvöppna miljöer. Tillgång på rörligt markvatten är viktigt för arten. Guckusko gynnas av måttlig störning så länge fältskiktet och hydrologin inte påverkas i större utsträckning. Arten sprider sig vegetativt med jordstammar, men även med mycket lätta vindspridda frön. En rimlig uppskattning av spridningsavstånd är upp till 1000 m.

Guckusko är känslig för bete, eller snarare trampet från betande djur. Arten gynnas av en måttlig störning, som håller markerna någorlunda solöppna utan att påverka fältskiktet i någon högre grad.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Livsmiljön är bevarad.
- Täckningsgraden av högre vegetation är måttlig.
- Markskiktet är intakt.
- Naturlig hydrologisk regim ska råda inom området.

1951, Sötgräs (*Cinna latifolia*) är ett ofta högväxt flerårigt gräs som har en angenäm sötaktig doft. De växer på fuktig, skuggig, ofta lundartad, stenig mark, i raviner, bäckstränder och blockmarker. Stråna växer få tillsammans i lösa tuvor och kan bli över en meter höga. Arten blommar i juli-augusti. Vippan är stor och yvig och har tunna, slakt hängande vippgrenar. Arten är torktålig, ljuskrävande och konkurrenssvag. En rimlig uppskattning av spridningsavståndet är 10 m. Sötgräs är sällsynt och förekommer endast i några få landskap, från Värmland till Ångermanland och är känd från cirka 50 lokaler. I länet finns några mycket individrika lokaler. Sötgräs är rödlistad i Sverige och placerad i kategorin Sårbar (VU).

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Hög luftfuktighet och skydd mot direkt solexponering
- Arten är generellt störningskänslig men behöver antagligen viss störning för att kunna etablera av nya individer.

6. Hotbild mot Natura 2000-området

Storkälen är skyddat som naturreservat vilket innebär att det finns föreskrifter som reglerar markanvändningen vilket är ett fullgott skydd. Verksamheter och faktorer som kan tänkas påverka Natura 2000-området negativt visas i tabell 4.

Vid beskrivandet av hotbilden för ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom områdets skötsel. Tyngdpunkten för hotbilden av varje enskilt Natura 2000-objekt ligger främst på lokala hot från landskaps- till artnivå.

Tabell 4. Verksamheter och faktorer som kan påverka Natura 2000-områdets naturtyper och arter negativt

<i>Naturtyp/Art</i>	<i>Hot</i>
7230, Rikkärr	<ul style="list-style-type: none"> • Dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på habitatet. • Torvbrytning är ett hot mot habitatet idag då det finns en risk för att efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel blir större. • Genom att anlägga skogsbilvägar över eller i närheten av habitatet kan hydrologin och/eller hydrokemin i området förstöras. • Skogsbruk och andra företag som innebär att närliggande fastmark avverkas kan innebära negativa konsekvenser för området. Hotet kan minskas genom att en skyddszon enligt skogsvårslagens rekommendationer lämnas intill mossen. • Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i

	<p>habitatet kan bl.a. ge drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition. En zon närmast habitatet undantagen från spridning minskar hotet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markexploatering, som t ex anläggning av nya vägar, byggnader, anläggning av mast, mm.
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> • Inga direkta hot i nuläget.
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> • Ingrepp i kringliggande vattenytans hydrologi, eller förändrad vattenregim i ett vattendrag. • Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i habitatet ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten. En zon på 50 m närmast habitatet undantagen från spridning antas minska hotet.
1013, Kalkkärrsgrynsnäcka (<i>Vertigo geyeri</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning och torvbrytning. • Exploatering av olika former t ex vägdragningar. • Igenväxning med vass, buskage och träd på grund av att hävd av öppna kärr upphört samt igenväxning av öppnare kärrskogar är påtagliga hot. • Skogsbruk på omgivande mark kring kärret där arten förekommer kan ge effekter på hydrologi och lokalklimat etc. • På lokaler i den nedre delen av pH-intervallet, med dålig buffringsförmåga, kan även den pågående försurningsprocessen komma att slå ut populationer. • På lång sikt kan möjligen negativa genetiska effekter p.g.a. isolering av delpopulationer komma att utgöra ett hot.
1528, Myrbräcka (<i>Saxifraga hirculus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Negativa förändringar i hydrologi och hydrokemi, genom till exempel dikning. • Otillräcklig hävd, igenväxning av artens livsmiljö
1902, Guckusko (<i>Cypripedium calceolus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom området. • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning och torvbrytning. • Exploatering av olika former t ex vägdragningar. • Igenväxning, för tät skog. • För högt marks slitage kan kompaktera/skada marken så att hydrologin förändras samt effektivt hindra arten att spridas vegetativt. • Plockning och uppgrävning
1951, Sötgräs (<i>Cinna latifolia</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Risk för negativa genetiska effekter p.g.a. små isolerade delpopulationer. • Igenväxning och förtätning av livsmiljön.

7. Bevarandeåtgärder

7.1 Områdesskydd

Området är förutom att vara skyddat inom nätverket Natura 2000 också skyddat som naturreservat enligt svensk lag. Området har därför det rättsliga skydd som det kan tänkas behövas. Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs det tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett natura 2000-område.

Tillståndsprövningar ska utgå från hur verksamheten eller åtgärden påverkar områdets bevarandemål och möjligheten för området att uppnå bevarandesyftet. Området ligger även

inom Stensjö-Gideåbergs rikområde som är riksintresse för naturvård (enligt 3 kap 6§ miljöbalken).

7.2 Skötsel

Området lämnas för fri utveckling där naturliga processer får råda. Om det skulle visa sig att rikkärren sakta växer igen kan det bli aktuellt att röja bort igenväxningsvegetation. För att genomföra de åtgärderna behövs sannolikt en dispens från reservatsföreskrifterna eller en revidering av reservatsbeslutet. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder visas i tabell 5.

Tabell 5. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

<i>Skötselåtgärd</i>	<i>Tidpunkt</i>	<i>Prioritet</i>
Fri utveckling	Tills vidare	1

8. Bevarandestatus

Bevarandestatusen för området i sin helhet är gynnsam då området är relativt opåverkat från storskaligt skogsbruk och en god hydrologisk regim råder.

9. Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av naturtyper och arter sker enligt Naturvårdsverket riktlinjer för uppföljning av skyddade områden och är beskrivna i regionala uppföljningsplaner på Naturvårdsverkets hemsida. Områdesvis uppföljning kommer att ske inom ett enskilt Natura 2000 område ifall det finns faktorer som där behöver följas upp särskilt och som inte fångas upp av den regionala uppföljningsplanen. Utvärdering av gynnsam bevarandestatus för naturtyper och arter sker på biogeografisk nivå, för Västernorrlands län den boreala regionen.

Inom Storkälen bör särskilt kalkkärrsgrynsnäcka och sötgräs tas hänsyn till i uppföljningen. Arterna ingår i olika åtgärdsprogram vilka också bör beaktas vid uppföljningen. Uppföljningen sker enligt följande:

1013, Kalkkärrsgrynsnäcka (*Vertigo geyeri*)

- Samtliga lokaler med förekomst av kalkkärrsgrynsnäcka skall inventeras minst vart 6:e år
- På varje lokal insamlas och sällas 2 liter förna och samtliga snäckor plockas ut och artbestäms.
- Arealen lämpligt habitat avgränsas och beräknas.

1951, Sötgräs (*Cinna latifolia*)

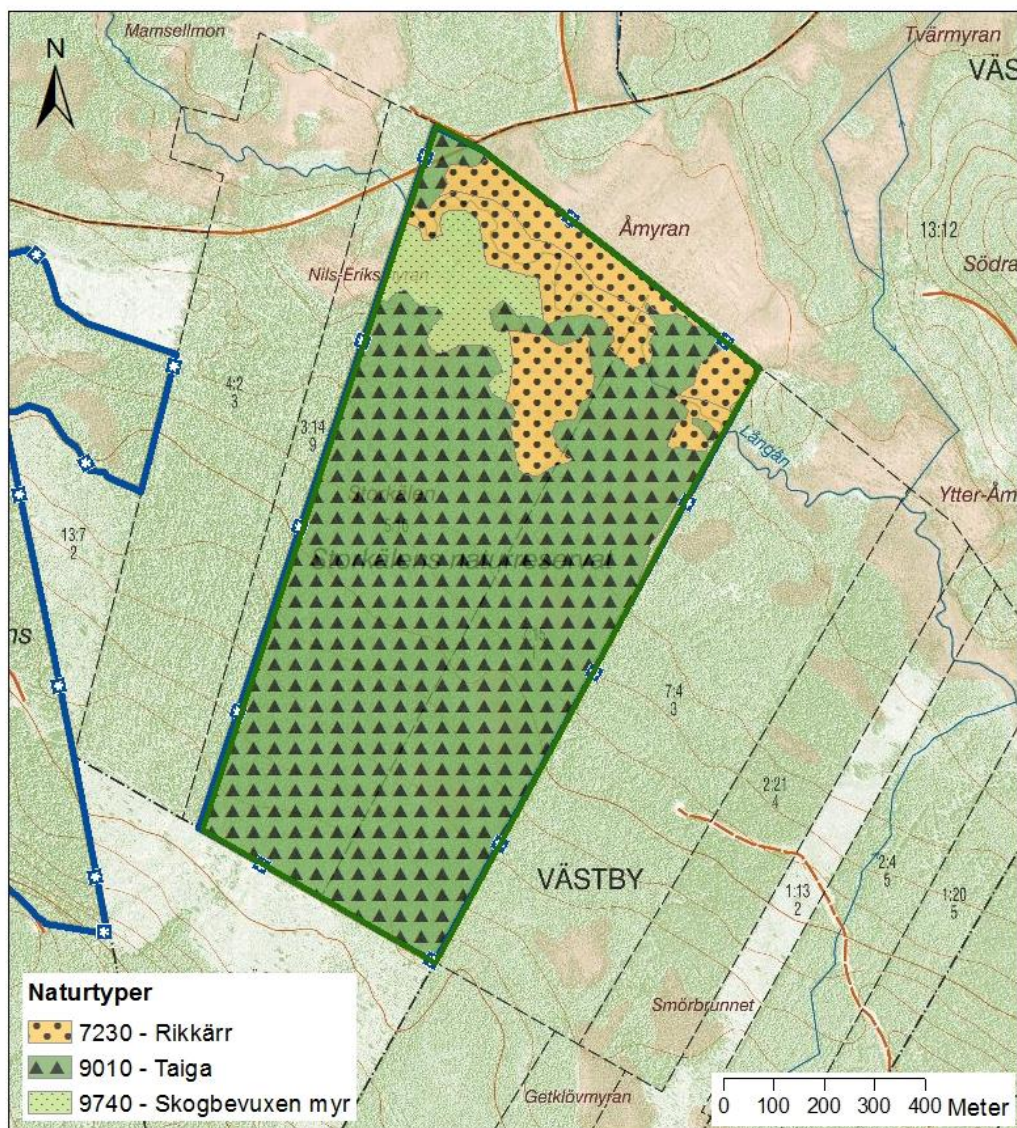
- Lokalen skall besökas vart 3:e år.
- Vid besöken skall antalet individer/tuvor räknas. För varje tuva anges antalet vippor/blommande skott. Dessutom skall en uppskattning av växtplatsens totala yta göras.

10. Referenser

- Grundström, S & Uppsäll, S. 1994. Skyddsvärda våtmarker i Västernorrlands län. Länsstyrelsen i Västernorrlands län 1994:2
- Johansson, M. Inventering av naturskogar i Västernorrlands län 1995–97. Länsstyrelsen i Västernorrlands län.
- Berg I. Öhrling H. 1988. Hotade skogsväxter i Ångermanland. Länsstyrelsen i Västernorrlands län. 1988:1
- Brunett, J. & Hultgren, K. 1989: Sumpskogsinventering i Ramsele, Edsele och Helgumsocknar. Opublicerad. Länsstyrelsen i Västernorrlands län.
- Hermansson, JO. Söderström, L. Waldén, H. 1992: Inventering av lavar, mossor och mollusker i tio sumpskogar i Västernorrlands län. Opublicerad. Länsstyrelsen i Västernorrlands län.
- Johansson, M. 1997: Inventering av Storkälen. Opublicerad. Länsstyrelsen i Västernorrlands län
- Fryleskog. R. Viotti. A. 1981. Ådalen – Växter och djur, översiktlig naturinventering. Länsstyrelsen i Västernorrlands län.
- Inventering av Guckusko och Norna inom Natura 2000-områden. Länsstyrelsen i Västernorrlands län. 2002
- Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr inklusive arterna gulyxne *Liparis loeselii* (NT), kalkkärrsgrynsnäcka *Vertigo geyeri* (NT) och större agatsnäcka *Cochlicopa nitens* (EN) 2006-2010. Rapport 5601, Naturvårdsverket.
- Åtgärdsprogram för sötgräs (*Cinna latifolia*) 2009-2013. Rapport 5988, Naturvårdsverket.
- Art-och habitatdirektivet, Rådets direktiv 92/43/EEG an den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007
- Natura 2000 i Sverige, handbok med allmänna råd, Naturvårdsverkets handbok 2003:9
- 15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.

11. Kartor

Kartorna nedan visar de ingående naturtypernas utbredning samt en översikt av området. Aktuell information om naturtyperns utbredning och arter i ett enskilt område finns på Naturvårdsverkets hemsida, kartverket skyddad natur. Observera att det är naturtypernas utbredning och förekomst i verkligheten som gäller vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Det innebär att både rapporterad areal och det som framgår av naturanaturtypskartan (NNK) kan behöva säkerställas med ytterligare uppgifter, t.ex. fältinventeringar.

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan